

den, som äro anbragta på större vågar i st. f. vågskålar, för att derpå väga varor af större omfång.

VÅGFORM, m. 3. Form af en vattenvåg. *I v.*

VÅGFORMIG, a. 2. Se *Vågig*.

VÅGFÖRA, v. a. 2. Föra till allmän våg, för att der vågas. *V-a effekter*.

VÅGHALS, m. 2. (fam.) Öfverdådig människa, som utan nödtvång utsätter sig för ögonskenlig fara.

VÅGHUS, n. 3. Offentligt ställe, der allmänheten betjenas med vägning af allahanda slags varor och effekter.

VÅGHÅL, n. 3. (skepp.) Hål i bottenstockarna å ömse sidor om kölen, genom hvilka vattnet rinna till pumparna.

VÅGIG, a. 2. Som går i vågor; som framställer figurer, liknande vågor. *V. rörelse. V. linie. V-a ränder.* (Bot.) *V-t blad*, hvars brädd är buktigt böjd upp och ned, så att den synes liksom gå i vågor.

VÅGIGHET, f. 3. Egenskapen att vara vågig; vågig yta.

VÅGIGT, adv. I vågor, i vågform.

VÅGKLOFVE, m. 2. pl. — *klofvar*. Klofve upptill på en våg, hvaruti vågens tunga rör sig.

VÅGKONST, f. 3. Konsten att väga allahanda slags kroppar.

VÅGLIK, a. 2. Se *Vågformig*.

VÅGLOD, n. 3. Se *Vigtlod*.

VÅGMAKARE, m. 3. En, som förfärdigar vågbalanser.

VÅGMÅSTARE, m. 3. Edsvuren person, som vid ett våghus förrättar vägningen och ansvarar för dess riktighet.

VÅGNING, f. 2. Vågig rörelse.

VÅGORDNING, f. 2. Fastställd ordningsstadga, som vid allmänna vågar till esterrättelse länder.

VÅGPENNINGAR, m. 2. pl. Afgift för vägning af vägfördt gods.

VÅGPLAN, n. 3. Horisontelt plan.

VÅGRING, m. 2. Ring på en vågbalans.

VÅGRÄT, a. 2. neutr. — *rätt*. Horisontel. — *Vågrätt*, adv.

VÅGRÖRELSE, f. 3. (fys.) Vågformig rörelse.

VÅGSAM, a. 2. 1) (om person) Fallen för att väga, att äfventyra. — 2) (om sak) Som röjer mycken djerfhet och blottställer för fara. *En v. handling. V-t steg.* — *Syn.* (för begge bem.) Djerf. Dristig, Öfverdådig.

VÅGSAMHET, f. 3. Egenskapen att vara vågsam. — *Syn.* Djerfhet, Dristighet, Öfverdådighet.

VÅGSAMT, adv. På ett vågsamt sätt, med djerfhet. — *Syn.* Djerft, Dristigt, Öfverdådigt.

VÅGSEDEL, m. 2. pl. — *sedlar*. Se *Vågattest*.

VÅGSKRIFVARE, m. 3. Skrifvare vid en allmän våg, t. ex. i Jernvågen.

VÅGSKÅL, f. 2. *V-ar* äro tvenne skålar, vanligen af messing, koppar eller jernbleck, hängda en vid hvardera ändan af en vågbalans, för att i dem verkställa vägningen, då i den ena lägges det föremål, som skall vågas, och i den andra viktarna. — Kallas äfven *Vigtskål*.

VÅGSPEL, n. 3. 1) Sådant slags spel, hvarvid vinst eller förlust helt och hållet beror på lyckan. — 2) (fam.) Se *Vågstycke*.

VÅGSTIFT, n. 3. Stiftet eller tungan på en våg.

VÅGSTYCKE, n. 4. (fam.) Vågsam handling, vågsamt företag.

VÅGSTÅNG, f. 3. pl. — *stänger*. 1) Se *Våg-*

balk. — 2) Se *Balanserstång*. — 3) (nat. hist.) *Vågstänger* kallas tvenne rörliga delar, liknande trumpinnar, hvilka på Tvåvingade insekter finnas i st. f. det bakre vingparet.

VÅGSTÄLLNING, f. 2. Ställning, hvori en större våg är upphängd.

VÅGTUNGA, f. 1. Se *Vågstift*.

VÅGVIS, adv. I vågor. *Gå v.*

VÅLA SIG, se *Vårda sig*.

VÅLD, n. 3. (af gamla verbet *Valda*, förmå; råda) 1) Makt; våld, förmåga. *Hafva någon i sitt v. Vara, komma i ens v. Få någon i sitt v. Lemna någon i ens v. Gifva sig i ens v.* (Föräldratt, om qvinnor) *Gifva sig i mans v.*, gifva sig. *Slå under ens v.*, vara en underdånig, undergifven; bero af någon. *Det står icke i mitt v.*, jag förmår det ej. *Hafva något i sitt v.*, förmå, t. ex.: *Jag har i mitt v. att afsätta honom.* (Fam.) *Ge sig hin i v. på*, ge sig fan på. — 2) Kraft, som gör sig gällande genom sin öfverlägsenhet; tvång; lagstridig utöfning af makt. *Bruka, begå, utöfva v. emot någon. Taga med v. Tvinga någon med v. Ett v. emot personliga friheten. Vika för v-et. Göra v. på någon, utöfva våld emot någon. Göra v. på sig, tvinga sig. Styra v.*, hindra, förekomma, afvända våld. *Styra v. med v.*, med våld hämma våld. *V. går för rätt*, våldet förmår mer än lagarne. (Fig.) *Tidens v.*, tidens åverkan. — *Syn.* Förgripelse.

VÅLDFÖRA, v. a. 2. 1) Göra våld på, utöfva våld emot. *V. någon.* — 2) Genom våld öfverträda, kränka. *V. lagarna, ens rättigheter.* — *V. sig, v. r. V. sig på*, se *Våldföra*, bem. 1. — *Våldförande*, n. 4.

VÅLDGÅSTA, v. a. 1. Att på resa med våld tvinga någon att gifva herberge och erforderliga lifsmedel. *V. någon.* — *Våldgästning*, f. 2.

VÅLDKRÄKTA, v. a. 1. Med våld inkräkta, bemäktiga sig. — *Syn.* Usurpera.

VÅLDKRÄKTARE, m. 3. Den, som öfvar våldkräkning. — *Syn.* Usurpatör.

VÅLDKRÄKTNING, f. 2. Inkräkning med våld. — *Syn.* Usurpation.

VÅLDKRÄNNA, v. n. 2. (obrukl.) Skena. — *Våldkränning*, f. 2.

VÅLDSAM, a. 2. 1) Fallen för att bruka våld. *En v. man. V. karakter. V-t lynne.* — 2) Som sker med, åtföljes af våld. *V-ma åtgärder.* — 3) Häftig, ganska stark, ytterst svår. *V. ansträngning. Ett v-t anfall af gikt. V. storm. V-t regn.*

VÅLDSAMHET, f. 3. 1) Egenskapen att vara våldsamt: a) Våldsamt sinne. — b) Våldsamt beskaffenhet. *V-en af denna åtgärd.* — c) Häftighet. *Stormens v. Passionernas v.* — 2) Handling af våld. *Begå, förföva v-er.* — *Syn.* Våld, Våldsgerning, Våldsverkan.

VÅLDSAMT, adv. 1) På ett våldsamt sätt, med våld. *Förfara v.* — 2) Häftigt. *V. anstränga sig. Stormen rasade v.*

VÅLDSGERNING, f. 2. Handling af våld.

VÅLDSRÄTT, m. sing. Våldets eller den starkares rätt.

VÅLDSVERKAN, f. sing. indef. Utöfning af våld; brott emot den allmänna säkerheten. Se äfv. *Åverkan*.

VÅLDSVERKARE, m. 3. Den, som utöfvar våld, begår brott emot den allmänna säkerheten.

VÅLDTAGA, v. a. 3. (böjes som *Taga*) Med våld kränka. — *Våldtagande*, n. 4. o. *Våldtagning*, f. 2.